

Tidlig flersprogethed - praksisanbefalinger

Foredragsrækken "Tidligt møde med
nabosproget"

Petra Daryai-Hansen, lektor i fremmedsprogsdidaktik,
Institut for Engelsk, Germansk og Romansk,
Københavns Universitet

24. marts 2021

KØBENHAVNS UNIVERSITET

<https://tidligeresprogstart.ku.dk>

Tidligere sprogstart

- Ny begynderdidaktik med fokus på flersprogethed

Hele KU ▾

■ Tidligere sprogstart

- Materialer engelsk
- Materialer fransk
- Materialer tysk
- Praksisanbefalinger
- PD-modul
- Projektets publikationer
- Litteraturopsamling
- Slidesamling
- Nationalt netværk
- Om projektet
- Kontakt

Teoribaserede og praksisafprøvede praksisanbefalinger for den tidlige sprogstart

Praksisanbefalinger

Praksisanbefalinger: TIDLIGERE SPROGSTART
Vær bevidst om, at det kræver velfunderede sproglige, kulturelle og didaktiske kompetencer at undervise denne aldersgruppe, og invester derfor i didaktisk, sproglig og kulturel **grund- og efteruddannelse**.
Sæt tilstrækkelig **tid** af til den tidlige sprogstart.
Sørg for, at eleverne får **succesoplevelser**.

Indholdsfokus
Byg på **emner, der interesserer eleverne**.
Skab **meningsfulde sprogbrugssituationer**.
Inddrag **kulturdimensionen** og arbejd med elevernes samlede **kulturelle forkundskaber**.
Inddrag emner fra **andre fag** i skolen f.eks. N/T, billedkunst, idræt, osv.

Sprogtilgængelsesfokus
Byg på **imitation** som central vej til elevens læring.
Byg på **leg** som central vej til elevens læring.
Byg på **narration/fortælling** som central vej til elevens læring.
Arbejd fra start af med **sproglig opmærksomhed**.
Tematiser **sproglæringsstrategier**.
Brug **målsproget** i undervisningen så meget som muligt.
Brug **chunks** som indgang og støtte til sprogtilgængelse.
Arbejd med **semantiske felter** i forbindelse med ordforrådstilgængelse.
Brug **krop og sanser** som indgang og støtte til sprogtilgængelse.

Produktive færdigheder
Fokuser på **mundtlig interaktion**.
Arbejd fra start af med elevernes **fluency**.
Giv mulighed for at eleverne tager **sprogligt initiativ**.
Inddrag fra start af alle færdigheder – også at **skrive**.

Receptive færdigheder
Fokuser på **lytteforståelse**.
Inddrag fra start af alle færdigheder – også at **læse**.

Key principles

EARLY LANGUAGE LEARNING

Note that linguistic, cultural and didactic competences are essential for teaching early language learners, therefore invest in didactic, linguistic and cultural pre- and in-service teacher education.
Allow sufficient time for early language learning.
Make sure the students have successful learning experiences.

Content focus
Topics to be rooted in student interests.
Create situations for meaningful language use.
Include the cultural dimension and work with the cultural knowledge represented by the students in your classroom.
Content-based instruction: Include topics from other subjects in school e.g. Natural Sciences, Art, Physical Education.

Language acquisition focus
Let imitation be central to the student's learning.
Let games be central to the student's learning.
Let narration be central to the student's learning.
Work from the beginning with language awareness.
Thematise language learning strategies.
Use the new foreign language as much as possible.
Use chunks to initiate and support language acquisition.
For vocabulary acquisition work with semantic fields.
Use the body and senses to initiate and support language acquisition.

Productive skills
Focus on oral interaction.
Work from the beginning with the students' fluency.
Provide opportunities for students to initiate interaction.
Include from the beginning all language skills – also writing.

Receptive skills
Focus on listening comprehension.
Include from the beginning all language skills – also reading.

bl.a. Edelenbos, Johnstone & Kubanek, 2006; Enever et al., 2011; Mordal et al., 2013

Daryai-Hansen, P. & Albrechtsen, D. (2018) (red.). Tidligere sprogstart – ny begynderdidaktik med fokus på flersprogethed. Københavns Universitet & Københavns Professionshøjskole: Konsortiet for Sprog og Fagdidaktik i folkeskolen.

Udvalgte praksisanbefalinger til en børnehavekontekst:

1. Byg på **leg** som central vej til børnenes læring
2. Byg på **fortælling** som central vej til børnenes læring
3. Byg på **imitation** som central vej til børnenes læring
4. Brug **krop og sanser** som indgang og støtte til sprogtilegnelse
5. Arbejd med **semantiske felter** i forbindelse med ordforrådstilegnelse
6. Brug **chunks** som indgang og støtte til sprogtilegnelse

Semantisk felt: mad og drikkevarer

7. Byg på **meningsfulde sprogbrugssituationer**

CHUNK: Ich mag...

TIDLIGERE SPROGSTART

Ny begynderdidaktik med
fokus på flersprogethed

Konsortiet for Sprog og Fagdidaktik i folkeskolen
Petra Daryai-Hansen & Dorte Albrechtsen (red.)

KØBENHAVNS
UNIVERSITET

KØBENHAVNS
PROFESSIONS
HØJSKOLE

**Brug chunks som indgang og støtte til sprogtilegnelse
og arbejde med semantiske felter i forbindelse med ordforrådstilegnelse**

Sprog er kommunikation – og kommunikation skabes af ord og chunks

Birgit Henriksen og Jette von Holst-Pedersen

Birgit Henriksen & Jette von Holst-Pedersen, s. 141

- Vær ikke bange for, om eleverne forstår det hele første gang
- Supplér sproget med bevægelse, fagter og billeder m.m.
- Sørg for gentagelse og faste klasseværelsesrutiner
- Brug ordene og de forskellige chunks i meningsfulde, autentiske kommunikationssituationer
- Ord fra semantiske felter skal bruges i sammenhæng med chunks – og vice versa
- Brug sange, film og billedbøger med mange gentagelser

I den dansk-tyske kontekst:
brug alt det der er transparent

at spille fodbold

yoghurt

super

internet

supermarked

fantastisk

kartoffel

elefant

burger

at spille computer

fisk

at spille guitar

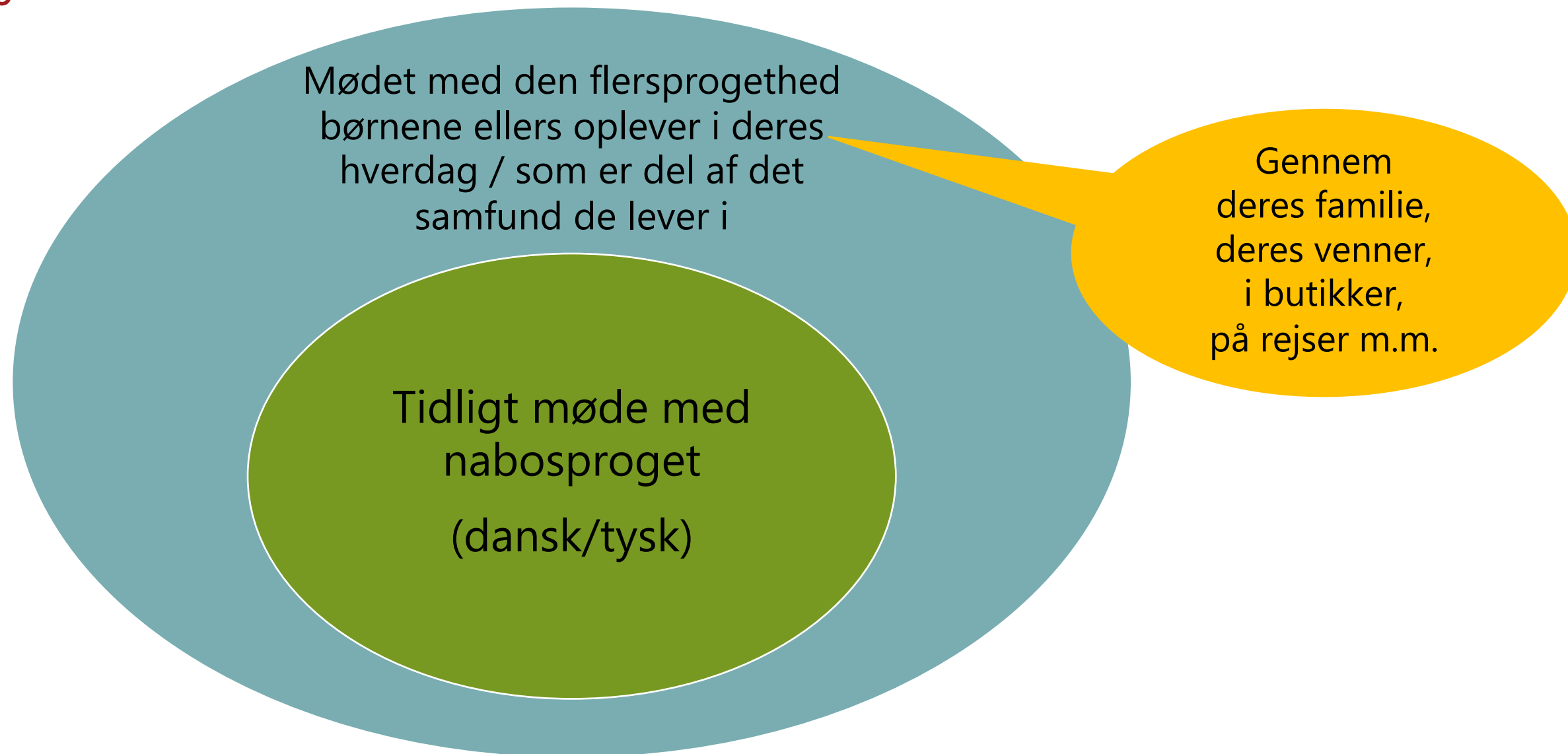
banan

tomat

Central pointe i vores praksisanbefalinger: FLERSPROGETHED

I jeres kontekst:

Med afsæt i praksisanbefalingerne: jeres idéer, forslag, gode erfaringer!

The screenshot shows a Padlet board with a green background and a grass texture. The board is titled "Tidlig flersprogethed: praksisanbefalinger og jeres idéer / Frühe Mehrsprachigkeit: Praxisempfehlungen und eure Ideen" and includes the subtitle "God fornøjelse / Viel Spaß :)". It features five columns of text, each with a plus sign button below it. The first column's plus button is highlighted with a red rectangle. The text in the columns is as follows:

- Column 1: Byg på fortællinger // Arbejde mit Erzählungen
- Column 2: Byg på leg // Arbejde mit Spielen
- Column 3: Byg på imitation // Arbejde mit Nachahmung
- Column 4: Brug krop og sanser // Arbejde mit dem Körper und den Sinnen
- Column 5: Tag også højde for den flersprogethed børnene ellers oplever i deres hverdag // Berücksichtige auch die Mehrsprachigkeit, die die Kinder sonst in ihrem Alltag erleben

At the top right of the board are icons for heart, REMAKE, and SHARE. At the bottom right is an "ADD COLUMN" button.

Padlet: kortlink.dk/2ax44

<https://www.kulturakademi.de>

3-5 år
Region
Dagsinstitutioner
Sortering: A-Z
RET SØGNING
Søgning
Slet søgeord

 01A RØDGRØD & RÜBENMUS Dansk-tysk kogebog med små historier om Hanna fra Flensburg og Mikkel fra... ... læs mere	 01B LAD OS SYNGE Hanna und Mikkel inviterer jer til at synge danske og tyske sange sammen med... ... læs mere	 01BB LAD OS SYNGE 2 Hanna og Mikkel har fundet endnu flere sange til jer. ... læs mere	 01C TIDSREJSEN Hanna og Mikkel tager børnene med på en spændende rejse gennem tiden ... læs mere
 01D KAULQUAPPE & BÄNKEBIDDER Hanna og Mikkel oplever den græseløse natur ... læs mere	 02 ARBEJDSHÆFTE FOR PÆDAGOGER Arbejdshæftet skal understøtte pædagoger, der arbejder med nabosprog i det... ... læs mere	 03 UD MED SPROGET Isbryder-øvelser til dansk-tyske elevmøder ... læs mere	 09 Æ Æ O SYNNEJYSK Arbejdshæfte om emnet "sønderjysk" med mange eksempler fra dagligdagen ... læs mere

3-5 Jahre
Region
Kindertagesstätten
Sortering: A-Z
ERGEBNIS AKTUALISIEREN
Schlagwortsuche
Schlüsselwörter löschen

 01A RØDGRØD & RÜBENMUS Deutsch-dänisches Kochbuch mit kleinen Geschichten über Hanna aus Flensburg und... ... lesen Sie weiter	 01B LASST UNS SINGEN Hanna und Mikkel laden euch dazu ein, gemeinsam mit ihnen deutsche und dänische... ... lesen Sie weiter	 01BB LASST UNS SINGEN 2 Hanna und Mikkel haben noch mehr Lieder für euch gefunden. ... lesen Sie weiter	 01C DIE ZEITREISE Hanna und Mikkel nehmen die Kinder mit auf eine spannende Reise zurück in die... ... lesen Sie weiter
 01D KAULQUAPPE & BÄNKEBIDDER Hanna und Mikkel erleben die grenzenlose Natur ... lesen Sie weiter	 02 ARBEITSHFTE FÜR PÄDAGOGEN Arbeitsheft für Pädagogen, die im deutsch-dänischen Grenzland mit der... ... lesen Sie weiter	 03 HERAUS MIT DER SPRACHE Eisbrecher-Übungen für Schülerbegegnungen ... lesen Sie weiter	 14 MALBUCH Ein Malbuch für die Kleinsten mit Professor Dr. ABC ... lesen Sie weiter

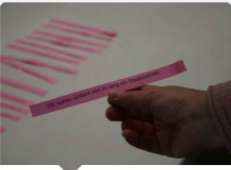
<https://www.kulturakademi.de>, fortsat

3-5 år
Region
Dagsinstitutioner
Sortering: A-Z
RET SØGNING
Søgnin
Slet søgeord

14 MALEBOG

En malebog til de mindste med Professor Dr. ABC
... læs mere

15 SPROGLEGE TYSK KULTUR OG SAMFUND

Undervisningsmateriale for 3. klasse til gymnasiet udarbejdet af Alexandra Piel
... læs mere

4TEACHERS.DE - FRA LÆRERE TIL LÆRERE

Forum til udveksling af undervisningsmaterialer
... læs mere

INTERNET SECOND LANGUAGE COLLECTIVE TYSK

Gratis arbejdsark udarbejdet af lærere
... læs mere

LÆR TYSK MED LINGOLIA

Lær tysk med fokus på tysk grammatik og glosier
... læs mere

MULTIDANSK

Websted til danskundervisningen i børnehaver og indskolingen.
... læs mere

3-5 Jahre
Region
Kindertagesstätten
Sortierung: A-Z
ERGEBNIS AKTUALISIEREN
Schlagwortsuche
Schlüsselwörter löschen

15 SPRACHSPIELE LANDESKUNDE DEUTSCH

Unterrichtsmaterial für 3. Klasse bis Gymnasium von Alexandra Piel
... lesen Sie weiter

4TEACHERS.DE - VON LEHRERN FÜR LEHRER

Forum zum Tauschen von Unterrichtsmaterialien
... lesen Sie weiter

INTERNET SECOND LANGUAGE COLLECTIVE DEUTSCH

Kostenlose Arbeitsblätter ausgearbeitet von Lehrern
... lesen Sie weiter

LERNE DEUTSCH MIT LINGOLIA

Homepage mit Schwerpunkt deutsche Grammatik und Vokabeln
... lesen Sie weiter

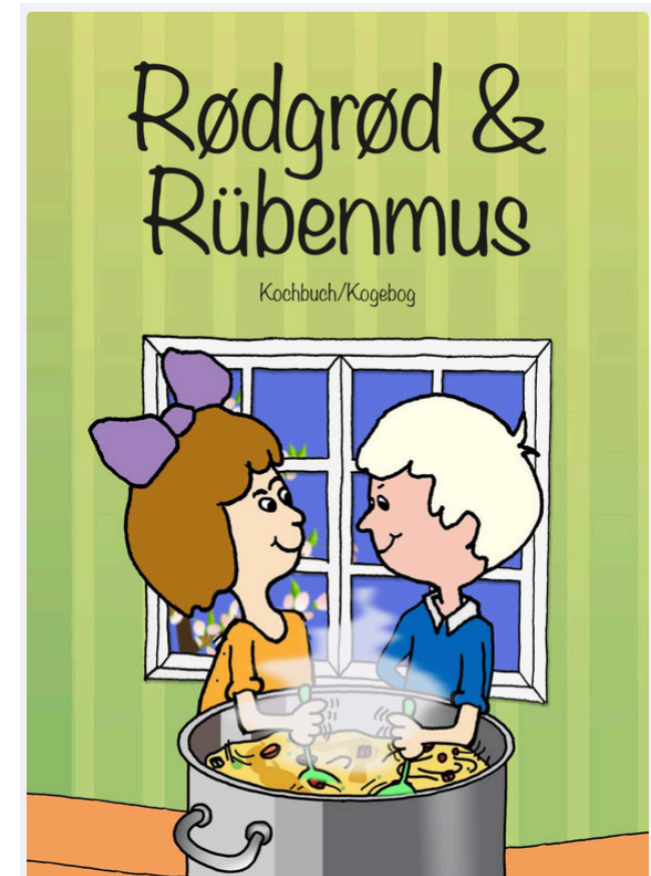
MULTIDANSK

Homepage zum Dänischlernen an Kindergärten und Grundschulen
... lesen Sie weiter

Flersprogede billedbøger

fx dansk-tysk kogebog med små historier om Hanna fra Flensburg og Mikkel fra Gråsten

- Byg på **narration/fortælling**
- Byg på **meningsfulde sprogbrugssituationer**
- Brug **krop og sanser**

01A RØDGRØD & RÜBENMUS

Dansk-tysk kogebog med små historier om Hanna fra Flensburg og Mikkel fra Gråsten.

Sange

1. Byg på **imitation**
2. Byg på **narration/fortælling**
3. Brug **krop og sanser**
4. Byg på **meningsfulde sprogbrugssituationer**

01B LAD OS SYNGE

I dette hæfte inviterer Hanna og Mikkel jer til at synge danske og tyske sange sammen med dem. Desuden viser de to jer et lille udvalg af sange på frisisk, plattysk og sønderjysk. Med sanghæftet vil Hanna og Mikkel give jer lyst til at synge sammen med jeres børnehave eller skoleklasse. Sangene kan også lære jer en masse om de forskellige sprog og skikke i den dansk-tyske grænseregion.

01BB LAD OS SYNGE 2

Hanna og Mikkel har fundet flere sange til jer. Nogle kender I måske allerede, andre lærer I at kende i dette hæfte. Sangene er på dansk og på tysk, og én sang har fundet vej helt fra Afrika til os i Region Sønderjylland-Schleswig. Til hver sang er der en lille historie og en sjov aktivitet.

Sange

1. Byg på **imitation**
2. Byg på **meningsfulde sprogbrugssituationer**
3. Brug **krop og sanser**
4. Byg på **leg**

fx

- De små aber
- Lille Peder Edderkop
- Anne Kaffeekanne
- Mein Hut der hat drei Ecken

Tosprogede billedbøger

1. Byg på **fortællinger**
2. Brug **krop og sanser**
3. Byg på **meningsfulde sprogbrugssituationer**

OG: CLIL (Content and Language Integrated Learning)

01D KAULQUAPPE & BÆNKEBIDER

Hanna og Mikkeltager børnene med ud i naturen. De vil høre noget om de forskellige levesteder, naturphænomener, dyr, planter og mennesket.

Hæftet er delt op i de fire elementer vand, jord, ild og luft, og til hvert element findes der spændende forsøg, lege og opgaver. Alle aktiviteter kan laves sammen i børnehaven, i skolen eller derhjemme. Teksterne er alle to-sprogede og vil gøre sine unge læsere nysgerrige på den sproglige mangfoldighed i regionen.

Aldersgruppe: 4-8 år

1. Byg på **leg**
2. Brug **krop og sanser**
3. Brug **chunks**
4. Byg på **meningsfulde sprogbrugssituationer**

14 MALEBOG

En malebog til de mindste med Professor Dr. ABC.

Forår, sommer, efterår, vinter. Når det gælder årstiderne, er der ingen forskelle her i grænselandet. Men vi kan finde forskelle når det gælder årstidernes traditioner, og det man "plejer at gøre". Kig på billederne i malebogen og snak med børnene om de traditioner og ting, der hører til årstiden. Og måske kan I også finde de små ting, der er mere typiske nord for grænsen

15 SPROGLEGE TYSK
KULTUR OG SAMFUND

1. Brug **krop og sanser**
2. Arbejd med **semantiske felter**

Simon says

1. Byg på **leg**
2. Byg på **imitation**
3. Brug **krop og sanser**
4. Arbejd med **semantiske felter**
5. Brug **chunks**

https://www.youtube.com/watch?v=p46vA_grJ7Q

De andre sprog

Er par forslag:

- inviter flersprogede forældre ind
- se på billedbøger på andre sprog
- lyt til sange på andre sprog
- gå på opdagelse sammen i jeres nærområde
- ...

... for at styrke elevernes sproglige opmærksomhed og anerkendelse.

OBS: Undgå stereotypiseringer (tysker er..., dansker er...)
– ellers fremmer I ikke børnenes interkulturelle kompetencer 😊

01B LAD OS SYNGE

I dette hæfte inviterer Hanna og Mikkell jer til at synge danske og tyske sange sammen med dem. Desuden viser de to jer et lille udvalg af sange på frisisk, plattysk og sønderjysk. Med sanghæftet vil Hanna og Mikkell give jer lyst til at synge sammen med jeres børnehave eller skoleklasse. Sangene kan også lære jer en masse om de forskellige sprog og skikke i den dansk-tyske grænseregion.

